

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 2.40
za pol leta " " 1.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Na pošlj. na dom 20 h na mesec.

Pesamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Baron Bienenrth preti.

Tudi včerajšnja pogajanja so ostala brez uspeha. Vsa poročila s parlamentarnega sejmišča soglašajo v pesimizmu, da je situacija skrajno resna in da je uradniško ministristvo skoraj gotovo. Včerajšnja posvetovanja so se tikala izključno le češko-nemškega vprašanja. Nemški poslanci s Češkega so, baronu Bienenrthu predložili dolgo vrsto nujnih zahtev. Med drugim zahtevajo zakonite določbe uradnega jezika pri vseh državnih in avtonomnih uradih, okrožne urade po narodnostnih mejah, popolno razdelitev deželnega zbora in odbora itd. Z drugimi besedami, Nemci hočejo razdeliti starodavno in slavno češko kronovino v dva dela. Ta zahteva je tako gorostasna, da jej nobena avstrijska vlada ne more in ne sme ustreči. Saj celo Schönerer ne zahteva več.

Baron Bienenrth je Nemcem predlagal: Vlada hoče zakonitim in upravnim potom korak za korakom reševati jezikovno vprašanje na Češkem. Stalen jezikovni odbor naj pripravlja potrebne načrte zakonov in sicer: 1. Reforma češke deželne ustave; 2. reforma uprave z okrožnimi zastopi in vladami; 3. zakonite določbe o uradnem jeziku v državnih in deželnih uradih in zavodih; 4. izprememba dež. zakonov za ljudske šole, ki bodo uredila vprašanje šolskih zgradb in poučni jezik narodnih manjšin. Dokler pa ti zakoni niso gotovi, naj veljajo za državne urade naslednja načela: Češke stranke se morajo obvezati, da nemškemu uradu ne bodo pošiljale čeških vlog in vlagale izmišljenih tožb. Nasprotno se morajo obvezati nemške stranke, da se v obveščanju nemških državnih uradov s strankami uvedejo razmere pred Bađenijevimi jezikovnimi naredbami. Češki deželni zbor naj bi se sešel takoj po sedanjem zasedanju državnega zbora, da izvoli nov deželni zbor in člane stalne komisije za izdelovanje navedenih zakonskih načrtov.

Ti predlogi barona Bienenrtha so gotovo dobro premišljeni in odgovarjajo češko-nemškim razmeram. Včeraj popoldne ob 3. uri so se zbrali zopet nemški poslanci in po daljši razpravi sklenili soglasno, da odklonijo Bienenrthove predloge. Ob 4. uri so poslanci dr. Sylvester, dr. Pergelt, dr. Damm in Pachter ta svoj sklep raztolmačili dr. Luegerju v njegovem stanovanju in ga prosili, naj on sedaj izumi kvadratno šestilo. Quem deus perdere vult, dementat.

Ko so Nemci svoj sklep naznanili tudi baronu Bienenrthu, je imel ta že pripravljen odgovor. Že sinoči je bil med poslance razdeljen članek, ki ga je danes objavil oficiozni »Fremdenblatt«. Članek pravi: Že štiri dni se vrše pogajanja o sestavi nove koalicijske vlade, pa brez vsega uspeha. Zahtevne strank si odločno nasprotujejo. Nobeno sporno vprašanje ni še bistveno rešeno. Čas pa poteka. Državni zbor mora še pred novim letom odobriti začasni državni proračun ter aneksijo Bosne in Hercegovine. Pa tudi druga velika vprašanja so nujna. Stranke pa menda ne čutijo resnosti trenutka in ne spoznajo cene, za katero igrajo. V nevarnosti je parlamentarizem in sedanj parlament. Stranke so edine, da more vršiti svojo ustavno nalogo le parlamentarna vlada in da uradniška vlada ne najde podpore v parlamentu. Toda parlament odpove svojo delavnost v trenutku, ko mu je predložena največja in najvažnejša socialna predloga, ki v Evropi nima enake. Četudi je narodno življenje v Avstriji jako mogočno, vendar bi široki sloji prebivalstva ne mogli trpeti, da narodna blokada prepreči tako gospodarsko in socialno delo. Prebivalstvo se ne pusti izstradati, ker ne razume, zakaj bi večletni

narodni prepri ravno sedaj zavlekli socialno zavarovanje. Tako početje v tako kritičnem času je tudi zločin proti državi. Po tridesetih letih je Avstrija dobila splošno in enako volivno pravico, parlament pa vladno oblast. Vlada sam je milostno in nesebično storil vse, da omogoči strankam sovladanje. Birokracija je brez ugovora in vesela vajeji prepustila parlamentarnim voditeljem. Ako pa ti sami zavrežejo parlamentarno vlado, potem so sami krivi, ako pride uradniška vlada. Tisti, ki nočejo vladati, bodo vladani. Ako si narodi sami nočejo ustvariti pogojev skupnega življenja, morajo jim drugi biti razsodniki. Stranke so na razpotju. Motijo se, ako mislijo, da gre za ministre, osebe in imena. Danes gre za stranke same, za njih vpliv v državi, za temeljne ideje vladavine.

Ta »ultimatum« Bienenrthov je kar poparil politične kramarje in mešetarje. To je hud hren za navihane nosove nemških politikov, ki z glavami silijo v stenc. Danes se odloči, ali zmaga ustavna ideja ali hlapčevanje.

Za mladino.

Vlada je državnemu zboru predložila načrt o vzgoji in oskrbi mladine. Načrt izpopolnjuje dotične določbe državlanskega zakonika, ki več ne odgovarjajo sedanjim socialnim razmeram in zahtevam. Zakonite določbe o varstvu otrok, vzgoji in oskrbi mladine so bile nujno potrebne. Varstvo otrok je samoobramba naroda. Ako starši, občine, dežele ali zasebni dobrotniki zanemarjajo mladino, skrbeti mora za vzgojo tudi država. Mladina mora biti pravno-versko vzgojena, da postane vreden in koristen član človeške družbe. In taka vzgoja je večkrat potrebna do 21. leta. Taka oskrba mladine je deloma že izvršena na Angleškem, Francoskem in Nemškem. Zanemarjen otrok naj se ne pošlje najprvo v zapor in potem šele v vzgojni zavod. Kazenski sodnik bode odločeval, kaj je potrebnejše za mladega izprijenca, kazen v zaporu ali izboljševalnici. Zavodi v varstvo osirotelih in zanemarenih otrok bodo pod državnim nadzorstvom. Stroške bodo nosili v prvi vrsti starši, dalje dežele in država. Deželni zbori pa bodo mogli zakonito določiti, koliko naj prispevajo občine. Zanemarenih in zapuščenih otrok je okroglo 11.500. Ako bi znašali stroški za osebo 400 kron, bilo bi skupnih stroškov nekaj nad 4 mil na leto. Država bi prispevala okoli 1.400.000 kron, drugo pa dežele, občine in dobrotniki.

Napisi na krajevnih tablah.

V vseh slovenskih listih se je že mnogo pisalo o napisih na krajevnih tablah. Priobčilo se je tudi nekaj ukazov političnih gospod, ki se v svojem besedilu skoraj dobesedno vjemajo.

Ne bomo se vsled tega motili, ako trdimo, da so okrajna glavarstva zavoljo enotnega postopanja v zadevi krajevnih tabel dobila potrebna navodila naravnost iz Ljubljane.

Danes imamo v rokah podoben ukaz c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu, katerega radi boljšega razumevanja dolenje pritožbe priobčujemo tu kar doslovno:

Št. 371/Pr.

Vsem županstvom!

Glasom semkaj došli poročili so bili povodom zadnjih nemirov in demonstracij tudi v nekaterih občinah logaškega okraja nemški napisi na krajevnih deskah odstranjeni, oziroma namazani, nekatera županstva so celo samolastno odstranili dala dvojezične krajevne deske v svrhu, da se jih nadomesti s samoslovenskimi napisi.

Nakazuje na to, da veleval § 9 zakona z dne 29. marca 1869. l. drž. zak. št. 67 v ljudskem štetju, da določi deželna vlada, v katerih jezikih se mora napraviti besedilo na krajevnih deskah in da je na podlagi te zakonite določbe deželno predsedništvo v Ljubljani z ukazom z dne 18. oktobra 1892. l., št. 2092/Pr. določilo, da morajo biti napisi na krajevnih deskah dvojezični, slovenski in nemški, naročam županstvu s tem, takoj potrebno ukreniti, da se v ondodni občini odstranijo krajevne deske s slovenskim in nemškim napisom zopet na ona mesta pritrdijo, kjer so doslej bile; da se na krajevnih deskah namazani napisi takoj očistijo, nečistljivo postali nemški napisi popravijo, sploh da se krajevne deske tako napravijo in popravijo, kakor je bilo županstvu na podlagi zgoraj navedenega ukaza c. kr. deželnega predsedništva svoječasno naročeno.

Temu ukazu ima županstvo najkasneje do 15. novembra 1908. l. zadostiti in o izvršitvi potem najkasneje do 20. novembra 1908. l. poročati.

C. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu, dne 24./10. 1908.

Ekel, I. r.

Ta ukaz je dobila mestna občina Lož dne 30. oktobra 1908.

Vsebina tega ukaza se je hitro izvedela po Ložu in, kar je čisto naravno, vzbudila veliko razburjenje in nevoljo med meščanstvom.

Slovenski meščani slovenskega mesta Loža so pa dali svoji nevolji tudi takoj duška na primeren in dostojen način.

Napravili so na svoje županstvo pri tožbo, v kateri so izvajali:

Podpisani meščani in davkoplačevalci mesta Loža smo izvedeli iz zanesljivega vira, da je slavno okrajno glavarstvo logaško izdalo mestni občini ukaz, da mora napraviti v svojem okolišu krajevne table z dvojezičnim besedilom, torej s slovensko-nemškim napisom.

Ker se krajevne table nabija na hiše in druga poslopja občanov v prizadeti občini, izjavljamo podpisani meščani in davkoplačevalci iz mesta Loža,

a) da dovoljujemo, da se sme krajevne table le tedaj nabiti na naše hiše ali druga naša poslopja, ako bode besedilo pisano edinole v milem našem slovenskem jeziku,

b) da pa ne bomo nikdar dovolili in dopustili, da bi se na naše hiše ali druga naša poslopja nabilo take krajevne table dvojezičnega značaja, na katerih bi bilo besedilo pisano v slovenskem in nemškem ali celo v nemškem in slovenskem jeziku,

c) da bomo, če se ne bode upoštevala ta naša, dovolj jasno izražena volja, in če bi se proti naši volji poskusilo s silo ali drugače nabiti na naše hiše ali druga naša poslopja dvojezične krajevne table namesto edino umestnih samoslovenskih, na vsak tak poskus odgovorili takoj s tožbo radi motenja posesti.

To je naša resna volja in beseda, od katere ne odstopimo niti za las, ker nam tako postopanje narekuje naša slovenska zavest in naš narodni ponos.

Konečno

prosimo,

da naj slavno županstvo naše mestne občine Lož uvaža to našo resno in premišljeno izjavo, ker bodemo sicer, ako bode vsled nasprotnega ravnanja prišla naša mestna občina v kake stroške ali škodo, vse občinske odbornike za te stroške ali škodo napravili osebno odgovorne.

V Ložu, dne itd.

Slede podpisi.

Županstvo mestne občine Lož je v ti zadevi sklicalo potem sejo mestnega starištvstva, pri kateri se je soglasno sklenilo, da se vložijo proti zgoraj priobčenem

ukazu c. kr. okrajnega glavarstva logaškega utemeljena pri tožba na c. kr. deželno vlado v Ljubljani in da se o tem koraku poroča tudi takoj deželnemu odboru Kranjskemu.

Izvršitev teh sklepov se je naročila županu, ki je oba sklepa tudi takoj izvršil ter vložil pri tožbo na c. kr. deželno vlado, kakor tudi o tem poročal deželnemu odboru.

C. kr. deželni vladi v Ljubljani namenjena pri tožba ima sledečo vsebino:

Tuoblastni ukaz z dne 24. oktobra 1908, št. 371/Pr. se je vročil mestni občini Lož dne 30. oktobra 1908.

Starišinstvo mestne občine je v svoji današnji, redno in pravilno sklicani občinski seji, kakor se to razvidi iz prepisa sejnega zapisnika pod A) soglasno sklenilo, da se proti temu ukazu vložijo pri tožba na visoko c. kr. deželno vlado v Ljubljani in da se zaeno poroča o tem visokemu deželnemu odboru vojvodine Kranjske v Ljubljani ter da se za izvršitev tega sklepa pooblašča župan.

V smislu ravnokar navedenega občinskega sklepa vloga se v odprtem roku sledeča

pri tožba:

Nasproti izpodbijanemu ukazu se uveljavi tri temeljne ugovore in sicer

a) da slavno c. kr. okrajno glavarstvo zakonito sploh ni upravičeno izdajati takih ukazov,

b) da se ukaz visoke c. kr. deželne vlade Kranjske z dne 18. oktobra 1892, št. 2092/Pr. ne da utemeljiti s predpisi zakona z dne 29. marca 1869 drž. zak. št. 67, in c) da je konečno izpodbijani ukaz tudi neizvršljiv in neizvedljiv.

1. Ne more se prerekati, da so vse krajevne table, katere je najti v okolišu mestne občine Lož, priznana last te občine.

Ravnatoko ni nobenega dvoma, da imajo te krajevne table tudi vrednost in da tvorijo torej del imovine mestne občine Lož.

Z izpodbijanim ukazom se pa protizakonito razpolaga s tem imetjem mestne občine Lož, dasi bi po postavi smela ž njim razpolagati edino le mestna občina Lož, odnosno visoki deželni odbor vojvodine Kranjske.

Nasprotno pa nima pravice razpolagati z občinsko lastnino in imetjem niti slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu, niti vis. c. kr. deželna vlada kranjska.

Že iz teh kratkih izjav se razvidi vsa protizakonitost izpodbijanega ukaza. Istotako se z izpodbijanim ukazom nalagajo mestni občini Lož razna, s precejšnjimi stroški združena bremena, ne da bi se moglo ta zaukazana bremena utemeljiti z veljavnimi zakonitimi predpisi.

Vzlic velikemu trudu ni mogla mestna občina Lož najti v zakonu nikjer takega določila, ki bi slavnemu c. kr. okr. glavarstvu dajalo oblast in pravico, nalagati občini taka, s stroški spojena bremena.

Najmanje je pa najti kako tako določilo v ukazu visoke c. kr. deželne vlade Kranjske z dne 18. oktobra 1892, št. 2092 Pr. ali v zakonu z dne 29. marca 1869, drž. zak. št. 67.

Po veljavnih zakonih bi smel izdati ukaze, ravnokar navedene vsebine, edinole občinski odbor, odnosno visoki deželni odbor vojvodine Kranjske.

S tem je ponovno dokazana protizakonitost izpodbijanega ukaza, s katerim je slavno c. kr. okrajno glavarstvo sploh neupravičeno poseglo v avtonomne pravice mestne občine Lož in s tem seveda prekoračilo tudi svoj, zakonito natančno načrtani delokrog.

Že zgolj raz to principijelno stališče mora mestna občina Lož, kot zvesta čuvarica avtonomnih pravic, zahtevati z

vso odločnostjo, da se kasira protizakoniti ukaz.

2. V izpodbijanem ukazu citirani ukaz visoke c. kr. deželne vlade kranjske z dne 18. oktobra 1892, št. 2092/Pr. se nikakor ne da utemeljiti s predpisom § 9, zakona z dne 29. marca 1869, drž. zak. št. 67, vsaj po splošno priznani in veljavni praksi in z ozirom na osnovne zakone ne.

Res je sicer, da imajo po zadnje navedenem zakonu najvišje deželne gospodske pravice do določitve, v katerih deželnih jezikih naj bode pisano besedilo na krajevnih tablah.

Dasi je pa ta zakon v veljavi že skoro štirideset let, vendar se razun Kranjske še nobena druga deželna gosposka ni poslužila te pravice.

In to iz popolnoma tehtnih in neizpodbojnih razlogov.

Predvsem so vse druge deželne gosposke opustile izdajanje take naredbe radi tega, ker bi prišlo z izdajanjem take naredbe v nasprotje z osnovnimi zakoni.

Ako se je tudi v kak poznejši zakon po pomoti sprejelo kako tako določilo, kot je ono § 9 zgoraj cit. zakona, mora biti vendar vsakemu pravniku takoj jasno, da se s takim določilom še niso razveljavili osnovni zakoni, ker se na tak način sploh razveljaviti ne morejo in tudi ne smejo.

To je bil pač poglavitni razlog, da se vse druge deželne gosposke niso poslužile v § 9 zgoraj cit. zakona podeljene jim pravice.

K temu pravnemu razlogu so pa prišli še največje uvaževanja vredni razlogi praktičnega značaja.

Znano je, da je v širni Avstriji prav malo dežel, v katerih bi prebival le en enoten narod.

Nasprotno so v avstrijskem parlamentu zastopana kraljestva in dežele kaj čudovito pomešana z raznimi narodnostmi, vsled česar imajo nekatere dežele, n. pr. Primorska, kar po štiri deželne jezike (slovenski, hrvaški, laški in furlanski), do čim kaže kranjska dežela glede prebivalstva največjo enotnost, ker je, če se izvzame kočevsko enklavo, v nji samo pičel 1% prebivalstva neslovenske narodnosti; toda še ta neznatni odstotek neslovenskega prebivalstva ni avtohtonega značaja in vrhu tega raztresen po širni Kranjski brez vsake kompaktnosti!

In vzlic temu je visoka c. kr. deželna vlada kranjska smatrala potrebnim in umestnim, s svojim ukazom z dne 18. oktobra 1892, št. 2092/Pr., zadati enotnemu slovenskemu značaju naše kronovine brez potrebe občuten udarec!

Ako bi vsa poprej omenjena kraljestva in dežele sledile svojem edinemu vzgledu, to je kranjski deželni gosposki, in izdale proti osnovnim zakonom ravno tako naredbo, kot je ukaz z dne 18. oktobra 1892, št. 2092/Pr., bi prišlo po teh mešanih deželah do tega, da bi bili napisi na krajevnih tablah kar v štirih jezikih, ako še ne morda v petih.

Koliko naravnost nepotrebnih stroškov bi se s tem povzročalo!

Koliko hude krvi bi se pa tudi s tem delalo!

Kaj bi n. pr. rekli vse časti vredni občani zgornještajerskih občin okrog Admonta, Marijaceleja itd., če bi morali nabijati svoje krajevne table z nemško-slovenskim besedilom!

Kakšen vrišč bi nastal vsled tega po znanih graških glasilih in v graškem deželnem zboru!

In praktična vrednost take naredbe v prej navedenem vzgledu?

Smelo se lahko trdi, da o praktični vrednosti ne more biti govora, ker bi bili nemško-slovenski krajevni napisi okrog Admonta itd. ravno takega »praktičnega« pomena, kakor so slovensko-nemški v Ložu ali drugod v tridih slovenskih krajih na Kranjskem, koder se n. pr. na krajevni tabli bere, da se zove trda slovenska vas z lepim slovenskim imenom »Družinska vas« po nemško »Gesindeldorf«!!

Iz vsega tega že jasno izhaja, da večkrat navedeni ukaz z dne 18. okt. 1892, št. 2092/Pr., nima prav nobene zaslombe v zakonu z dne 29. marca 1869, drž. zak. št. 67 in je tudi imeti ne sme.

Sicer je pa upravičen tudi dvom, ako je bil ta ukaz z dne 18. oktobra 1892, št. 2092/Pr. sploh že kdaj v splošni veljavi na Kranjskem!

Če sem podpisana občina Lož prav podučena, ima mesto Kočevje danes in je od nekdaj imelo, izključno le krajevne table s samonemškim besedilom, ravnotako pretežna večina drugih občin v kočevskem sodnem okraju, tržna občina Tržič in občina Belaveč.

Ako je to resnično, potem je jasno, da oni ukaz visoke c. kr. deželne vlade, na katerega se sklicuje izpodbijani ukaz slavnega c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu, sploh ni bil nikdar v splošni veljavi na Kranjskem.

S tem se je pa nekako implicite pripoznalo, da se ta ukaz ne označuje kot »ius cogens«, temveč samo kot nekako »navodilo« brez vsake sankcije, katero se vsled tega lahko upošteva ali pa tudi ne, ne da bi se s tem kaj pregrešilo.

Kakor hitro je pa vse to dognano, je pa jasno, da je izpodbijani ukaz zakonito nevzdržljiv, odpor proti njemu upravičen, in s tem tudi utemeljena predstojeca pritožba.

3. Izpodbijani ukaz je pa končno tudi neizvršljiv.

Ako se hoče krajevne table nabiti, more se to zgoditi le tako, da se nabijejo na hiše ali na druga poslopja občanov vprašalne občine.

Teh občanov se pa nikakor ne more siliti, da bi morali pripustiti, da se nabije na njihove hiše ali druga poslopja krajevne table.

Nasprotno je zgolj od njihove dobre in proste volje odvisno, jeli dopuste nabijte tabel na svoje hiše in druga poslopja.

Mislím, da o tem ne more biti nobene dvoma, kakor tudi o tem ne, da bi se občani, ako bi se hotelo proti njihovi volji s silo nabiti table na njihove hiše in druga gospodarska poslopja, lahko temu ustavili z uspehom in s skrajno neprijetnimi sredstvi.

Uvažujé v tem pogledu pač enotno judikaturó, bi lahko v tem slučaju vsak občan naperil proti zadevni občini pravdo radi motenja posesti in jo tudi dobil.

Kdo bi pa nosil in plačal vse te ogromne pravdne stroške?

Takoj tukaj povemo brez vsega strahu, da prizadete občine ne, ker bi poslužile se pravice § 21 c. p. r. naznanile pravni spor onim činiteljem, katerim ga je pri popisanih razmerah naznaniti.

In pri nas je že danes jasno in gotovo, da noben občan ne bode privolil, da bi se nabile table z dvojezičnim besedilom na njegove hiše ali druga poslopja!

Istotako je jasno in gotovo, da bode vsak občan takoj vložil proti občini ali vsaki drugi osebi ali oblasti, ki bi poskusila to storiti proti njegovi volji in s silo, tožbo radi motenja posesti.

To se prav na eklatanten način razvidi iz pritožbe, katera je od strani občanov že došla podpisani mestni občini in katere izvirnik se prilaga pod B).

Ker pa se ne morem in ne smem spuščati v kake izgubljene pravde in s tem na naravnost nedopusten način in občutno oškodovati žepe svojih davkoplačevancev, lahko z ozirom na jasno in v pritožbi pod B) izraženo voljo svojih občanov z mirno vestjo trdim, da je izpodbijani ukaz absolutno neizvršljiv, absolutno neizvedljiv vsaj, ako se noče rabiti prisilnih sredstev.

Prisilna sredstva bi pa imela v sedanjih že itak več kot dovolj razburjenih časih za posledico prav resne nemire, ki bi se raztegnili bliskoma po celi deželi.

Dolžnost visoke c. kr. deželne vlade pa je, da vse stori, da se prepreči take nemire.

Tudi raz to stališče je torej moja pritožba utemeljena.

4. Končno moram še opozoriti, da sem vposlala sočasno dosloven prepis te svoje pritožbe visokemu deželnemu odboru vodine Kranjske, da se bo mogel takoj energično in brezobzirno zavzeti za nedotakljive avtonomne pravice, katerim preti s takimi ukazi, kakoršen je s tem izpodbijani ukaz, največja nevarnost.

Prepričana sem tudi, da bode visoki deželni odbor v polni meri storil svojo dolžnost in od visoke c. kr. deželne vlade izposloval, da prekliče svoj ukaz z dne 18. oktobra 1892, št. 2092/Pr. in tako vrne mir narodnostno najbolj enotni deželi, to je kranjski-kronovini, ki je tega miru že skrajno potrebna.

V očigled utemeljenosti svoje pritožbe izrekam

prošnjo:

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo blagovoli le-to pravočasno zoper tuoblastni ukaz z dne 24. oktobra 1908, št. 371/Pr. vloženo pritožbo predložiti visoki c. kr. deželni vladi kranjski v Ljubljani — visokoposlednja pa blagovoli pritožbi ugoditi ter izpodbijani ukaz razveljaviti kot protizakonit.

V Ložu, dne itd.

Poročilo županstva v Ložu na deželni odbor kranjski se pa glasi:

Mestna občina Lož je dobila od c. kr. glavarstva v Logatcu ukaz z dne 24. oktobra 1908, šte. 371/Pr., čegar prepis se prilaga pod A).

Ta ukaz se nanaša na krajevne table. Proti temu ukazu je mestno starešinstvo sklenilo vložiti pritožbo na visoko c. kr. deželno vlado kranjsko in o tem sočasno poročati visokemu deželnemu odboru; prisiljena je bila pa k temu vsled pritožbe meščanov v prepisu pod B.)

Ta svoj sklep je mestna občina Lož tudi že izvršila in proti gorenjemu ukazu

vložila pod C.) v prepisu priloženo pritožbo.

V ti pritožbi se zastopa pravno mnenje, da se s takimi ukazi krši v osnovnih zakonih zajamčeno enakopravnost in poleg tega krši tudi avtonomne pravice slovenskih občin na Kranjskem in visokega deželnega odbora.

V ti pritožbi se je dalo tudi izraziti vroči želji, da bi visoki deželni odbor zastavil svojo vplivno besedo, da se odbije take napade na narodno enakopravnost in avtonomne pravice slovenskih občin na Kranjskem.

Te pomoči od strani visokega deželnega odbora s tem prošim in sem uverjena, da me visoki deželni odbor pri obrambi najsvetejših narodnih svetinj ne bode puščal osamljene.

Izrekam vsled tega udano

prošnjo:

Visoki deželni odbor blagovoli to udano poročilo vzeti odobrilno na znanje ter mi nakloniti v ti zadevi zaproseno pomoč.

V Ložu, dne itd.

Navedli smo tu zgolj suha dejstva.

Naše mnenje je pa, da je deželni odbor kranjski poklican, da v zadevi napisov na krajevnih tablah takoj stori odločne korake pri c. kr. deželni vladi kranjski in da od poslednje izposluje, da bode prišlo čim prej do preklica onega ukaza z dne 18. oktobra 1892, št. 2092/Pr., s katerim edino upravičujejo politične oblasti I. stopnje svoje postopanje proti samoslovenskim napisom na Kranjskem kot v narodno skoro najbolj enotni deželi avstrijski.

To bi bilo želeli tudi raz to stališče, da se odstrani povode novemu razburjenju in morebitnim nemikom.

Da se vrne vendar enkrat mir v deželo, mora pa biti končno posebno pri srcu tudi c. kr. deželni vladi.

Sicer je pa naše mnenje tudi, da se bode morala ta zadeva, ako bi nepričakovano dotlej še ne bila urejena v smislu pravičnosti in dejanskih razmer v narodno skoraj najbolj enotni deželi, spraviti v razgovor v prvem zasedanju našega deželnega zbora in da bode ena prvih in najsvetejših dolžnosti vseh slovenskih poslancev brez razlike strank, da napravijo v zadevi napisov na krajevnih tablah na Kranjskem tako stanje, kakoršno je zahteva čast in ponos slovenskega avtohtonega ljudstva in najsi toči potem krokodilove solze Mihec ali Mihelj.

Dr. A. K.

Izpred sodišča.

RAZZALJENI BELGIJCI.

Pred okrajnim sodiščem sedi na klopih vrsta Belgijcev. V okrajnosodni dvorani pa zavzema svoj sedež stotnik 27. pešpolka Schoebinger, znak, da rešuje okrajno sodišče razžaljeno čast belgijskega moštva. Sodi sodni tajnik Bulovec, državno pravdnštvo zastopa dr. Zupanc.

Miroslav Pajk, knjigoveški pomočnik, je obtožen, da je 11. oktobra pljunil pred korporalom Probstom. Obtoženec izpove, da je šel čisto mirno okoli 11. ure ponoči po Resljevi cesti pri kraju, vojaki so pa korakali sredi ceste. Brez vsakega povoda je stopil k njemu neki prostak in mu rekel: »Was provociieren Sie hier«. Rekel mu je, da ga ne razume, nakar ga je nagnal, češ, naj gre domov. Obtoženec pravi, da je bolan. Nagal ga je kašel in je pljunil. Skočila sta nato proti njemu dva vojaka, eden je grabil za bajonet. Svoje ime je obtoženec nato povedal policiji. Zaslišane priče vojaki deseterik Probst, deseterik Mihael Zechner, infanterist Kastler in korporal Mitterer so vsi izpovedali, da je obtoženec pljunil pred kavarno »Austrio«. Izpovedali so tudi, da je šel za njimi nekaj korakov. Infanterist Kastler ga je vprašal, zakaj da gre za njimi. Pri kavarni »Austria« je pljunil. Probst, Zechner, Kastler so izpovedali, da je Pajk rekel »pfuj«, Mitterer psovke »pfuj« ni čul. Sodnik je obsodil obtoženca v 48urni zapor. Mala razprava glede na Pajka se nam zdi velezanimiva. Ne dvomimo, da so zapriseženi Belgijci izpovedali resnico, tudi tistih 48 ur je dobil Pajk v smislu postave, ki kaznuje razžaljenje časti. A nekaj drugega je, kar biležimo in najodločnejše obsojamo, zahtevamo pa tudi, da krivce kaznuje vojaška oblast tako, kakor zaslužio. Pajk je šel mirno po trotoarju Resljeve ceste. Niti ena vojaška priča ni izpovedala, da bi jih bil morebiti Pajk, ki je slaboten človek in bolan na pljučih, kaj izzival. Vojaki so šli iz gostilne pri »Štajerskem Francu« po Resljevi cesti. Brez vsakega povoda je nahirnil gotovo v soglasju z gospodi šarži infanterist civilista, kaj da hodi za njimi. To je nekaj tako nečuvno drznega, da kaj takega ne moremo mirho prenesti. Menda bomo morali prositi Belgijce za

dovoljenje, če smemo hoditi, kjer hočemo. Probst je infanterist, ki je krokal v družbi šaržov. A šarži niso preprečili, da bi ne bil nahirnil civilista. Najmirnejši človek bi zrožil ob taki nesramni hrulaciji. Zatrpa zahtevamo, da se Probst s šarži vrea strogo kaznuje. Poveljstvo 27. pešpolka naj pa tudi ne pusti hrulačem, da krokarajo čez mirozov po mestu vojaki in iščejo pustolovstev z mirnimi civilisti.

Ažman, mizar v Kranju, ni prišel k razpravi, ker se mu ni moglo dostaviti vabilo. Zaslišal se je seveda nemško v Kranj pristojni četovodja Preisinger, ki je hodil v Kranju z Ažmanom skupaj v šolo. Dne 6. oktobra je klical okoli 7. zvečer Ažman na Preisingerja na Marijinem trgu: »Pereat Preisinger! Pereat komarček! Pereat siebenundzwanziger« in mu grozil s pestjo.

Francišek Glasič, pekovski pomočnik je bil obsojen v entedenski zapor, postren z dvema postoma in z dvema trdimi ležiščema. Zaslišanih je 6 vojakov Belgijcev, ki so izpovedali, da je pred »Europo« dne 27. oktobra klical obtoženec nanje kakih desetkrat »Fej siebenundzwanziger!«. Zaslišan je bil tudi g. dr. Danilo Majaron, ki pa ob dogodku samem ni bil navzoč.

»Slovenski Narod« zopet pred okrajnim sodiščem zaradi cenzure.

Nadzornik pol. agentov g. Kos je dne 6. novembra javil dež. vladi, da sta nesla dolžnostne »Narode« raznašalca ob 4. uri 50 minut k drž. pravdnštvu in k deželnemu predsedstvu. Ostali raznašalci (6) so šli iz tiskarne ob 5. ure do 5. ure 11 minut. Ob 5. uri 5 minut popoldne so dobili dolžnostni »Narod« pri deželni vladi. Obtožen je g. Ignacij Verbaj, faktor »Narodne tiskarne« zaradi prestopka po § 17. tiskovne postave. Obtoženca zagovarja dr. Demšar. Verbaj izpove, da se drži uradnih navodil. Drži se 10-minutna doba, predno se list prične raznašati. Priča Ivan Kos, nadzornik policijskih agentov se sklicuje na svoje pismeno službeno poročilo s 6. novembrom 1908. V zadevnem času je bil službeno pred »Narodno tiskarno«. Čas je konstatoval po svoji uri. Predno sta odšla raznašalca z dolžnostnima odtisoma iz tiskarne, ni opazil, da bi se bilo preje z raznašanjem pričelo. Odnášalca dolžnostnih eksemplarov pozna po osebi. Znano mu ni bilo, če je g. policijski svetnik Wratschko dal naročilo, da se sme pričeti z raznašanjem šele 7 minut potem, ko odideta raznašalca dolžnostnih listov iz tiskarne. Dr. Zupanc predlaga uporabo zakona. Zagovornik dr. Ažman se čudi, da se je sploh postopalo proti Verbajsu. Sodnik Bulovec razglasi oprostilno razsodbo.

ITALIJANI PROTI TROZVEZI.

Aehrenthal je obljubil Tittoniju, da obišče avstrijski prestolonaslednik Rim. Vatikan se pa z obiskom ni strinjal, zato pa naš prestolonaslednik ne obišče Rima. Zdaj je pa pričelo italijansko poluradno časopisje iz maščevanja spletakariti proti Avstriji. Glede na priklopitev Bosne in Hercegovine je iredentistiško časopisje napadalo Avstrijo in hujskalo Srbe in Črnogorce na vojsko proti naši državi. Tittoni se dozda ni oziral na napade. Zdaj pa, ko obišče italijanski kralj London, pa izjavljajo Tittonijevi listi, da podaljša Italija trozvezo le, če se zagotove v njej italijanske koristi glede na Jadransko morje in glede na Balkan.

Z BALKANA.

Bolgarija in Turčija.

V Sofiji so vznemirjeni, ker ne napredujejo pogajanja glede na turško-bolgarsko sporazumljenje. Turki zahtevajo za odškodnino 500, Bolgari pa nočejo o tem ničesar čuti in pravijo, da plačajo le 120 milijonov. Angleški carigradski poslanik je svetoval bolgarskemu zastopniku spravljivost.

Srbski prestolonaslednik

ne potuje v Carigrad. Saj turškim vladnim krogom ni ničesar znano o tem.

Srbski minister za vnane zadeve

dr. Milovanović pride na Dunaj, da konferira z Aehrenthalom.

Avstrija in Turčija.

Turški ministrski svet je razpravljaval o pogajanjih z Avstro-Ogrsko in Bolgarijo. Turški notranji minister Haki beg je izjavil, da se snide turški državni zbor koncem novembra. Z Avstro-Ogrsko se prično kmalu zopet posvetovanja. Konferenca velevlasti bo samo potrdila dogovor.

Turške vojne priprave.

Turški vojni minister je brzojavil v Ricovo, naj nadaljujejo vpoklicanje rezervnikov.

Dnevne novice.

+ **Shod zaupnikov S. L. S.** se vrši v ponedeljek 16. t. m. ob pol 10. uri v veliki dvorani hotela »Union«. Vhod iz Frančiškanskih ulic. Vstop je dovoljen samo z vstopnicami. Vstopnice bodo reditelji porabili. Onim gg. zaupnikom S. L. S., ki bi se radi udeležili shoda v ponedeljek, dne 16. t. m., pa morda vabil niso prejeli, se sporoča, da bodo vstopnice dobili pri vstopu pred shodom.

+ **Sestanek zaupnikov ljubljanske okolice** se vrši v ponedeljek ob 9. uri v dvorani »Krščansko-socialne zveze«. Vstopnice se bodo dobile tudi pri vstopu.

+ **Dr. Hegemann**, pastor ljubljanske protestantske občine, roma zdaj po Nemčiji in je v Monakovem predaval o prodiranju Slovencev ter zatiranju Nemcev v Avstriji sploh ter v Ljubljani posebi. Dr. Hegemann bi boljše storil, če bi svoj dopust porabil za to, da bi si na bogoslovni fakulteti v Nemčiji izpopolnil svoje, da ne bo pisal knjižuric, ki jih mora državni pravdnik brez usmiljenja zaplenjati, da ne pridejo v roke poklicanim kritikom. Tolažimo se s tem, da noben pameten nemški list ne omenja Hegemannovih hujšakših govorov v Monakovem, ampak da mora sam zase delati reklamo v obeh graških cunjah. Svetovali bi mu le, ako hoče prihodnji pri svojih romanjih vsaj v enem oziru kaj uspeha imeti, naj vzame s seboj gospo Lino.

+ **Župnija Senožeče** je podeljena č. g. Frančišku Oraniču.

+ **Za »Delavski dom«** v Podlublju je daroval celovski knezoškof Khan 20 tisoč kron.

+ **Gostilniški računske listke** v korist obmejnih Slovencev. »Slovenska krščansko-socialna zveza« za Štajersko je izdala gostilniške računske listke v korist obmejnih Slovencev. Slovenci, Slovenke, zahtevajte vedno, povsod in v vsaki gostilni računske listke »Obmejnimi bratom v pomoč!«

— **Knez Oton Windischgrätz** je s svojo rodbino došel v Opatijo, kjer ostane celo zimo.

— **Dunajskim Slovincem** naznanja odbor »Straže«, da bo društvena sv. maša za žive in mrtve člane prihodnje nedelje, 15. novembra — praznik sv. Leopolda — ob desetih dopoldne v cerkvi sv. Antona, XV., Ponthongasse 16. Pri sv. maši bosta pela združena zbor »Straže« in »Danice«. Na obilno udeležbo uljudno vabimo društvene člane in sploh vse dunajske Slovence!

— **Obsodba radi bombe v Gorici.** Kakor znano, so bili našli v noči na nedeljo, 12. julija, ko se je vršila kolesarska slavnost v Velodromu v Gorici, bomba v ulici Formica. Ta bomba je bila dolga 20 cm, napravljena je bila iz živega srebra, smodnika in kamenja. Analiza, izvršena na Dunaju, je označila sestavo bombe za jako nevarno, kajti bomba bi se užgala prav na lahko s plamenom, udarcem ali celo le z drgnjenjem. Iskalo se je krivca. Slednjič so našli onega, ki je pustil bombo v ulici Formica. Ta je 22-letni Josip Jevšek iz Gorice, na Placuti doma. Razprava proti njemu se je vršila pred tukajšnje okrožno sodnijo v laškem jeziku, ker je pač Lah in ne Slovenec, in Jevšek je pripovedoval v goriškem laškem dialektu, kako je bilo z bombo. Praviel je, da jo je našel ob Soči ter da je bila namenjena za streljanje rib! Jevšek je obsojen na šest tednov težke ječe s postom vsak mesec. — Kakšna je bila bomba, smo povedali zgoraj. Da bi se rabila taka bomba za streljanje v vodo, je malo verjetno. Jevšek je mladenič, o katerem se govori, da je včasih kakor zmešan, vsled česar tudi nima nobenega določenega dela. Kaznovan je bil že večkrat.

— **V Preski** se bo prihodnje nedeljo vršila popoldan veselica v proslavo Papeževe 50-letnice in cesarjeve 60-letnice. Blagoslovljen bo tudi vodovod.

— **Ladja z dinamitom v Opatiji zletela v zrak.** Iz Opatije se nam piše: Včeraj ob pol 10. uri zjutraj sprožila se je v Preluki pri Voloskem srednje velika mina. Na morju bila je ladja, katera za seboj vleče tovorno ladjo, naloženo s kamenjem, in ta tovorna ladja imela je, kakor pravijo, tudi dinamit seboj. Ko se je mina sprožila, čul se je v Opatiji tak strel, da je ljudstvo hitelo iz sob, misleče, da je potres, kajti zažvenketale so šipe — in takoj nato drugi strel — vnel se je na imenovani ladji vsled silnega potresa dinamit. Na ladji, ki je nosila kamenje za Reko, nahajal se je neki mladenič, katerega je pognalo z vso ladjo vred v zrak ter razdrobilo njega in ladjo na kosce, kateri so plavali po morju. Komisija je na delu. Hvala Bogu, da v istem času ni plula v bližini ladja z osebami, ki prihajajo iz Reke.

— **Krasen zvezdni utrinek** se je videlo 12. t. m. ob polu osmih zvečer v bližini Kranja. Prčal je v severozahodno smer. Za njim se je vil liki kača dolg rep isker. Objednem je zažarelo nebo, kakor tudi cela okolica v lepi modrikasti svetlobi.

— **Veliko ogorčenje** je po Goriškem, ker je vlada prepovedala točenje novega vina do jeseni. V nedeljo bo več protestnih shodov. Čuje se, da tiče za to prepovedjo bogati furlanski in istrski bogataši in razni drugi vinski trgovci, ki imajo še na tisoče hektolitrov starega vina v svojih kletah.

— **Kdor ima preveč denarja, naj ne hodi v Gorico.** Sinoči se pripelje znani vinski trgovec in župan v Kalksburgu pri Dunaju, g. Weber, na Vipavsko vino kupovat. Ustavi se v Gorici v hotelu »Südbahnhof«, kjer nekoliko povečerja. Račun plača z bankovcem po 50 kron. Kakor obče znano naš papirnat denar več ali manj barvo pušča. Tako je bil bankovec 50 K, s katerim plača račun, precej obleden. Natakarkoj misli, da ima pred sabo človeka z nepristnim denarjem. Takoj pošlje po policista Tomažiča in — Weber se v imenu postave aretirajo. Peljejo ga pred dvornega svetnika v Gorico. Ker ni imel legitimacije s seboj, mu je prav tesna predla. Vsi izgovori niso dovolj pomagali. Dvornemu svetniku, kateremu se pozneje pridruži tudi policijski ravnatelj, izroči Weber ves denar, katerega je imel pri sebi okoli 30.000 kron. Med denarjem so dobili še dva obledela tisočaka, katera so si tudi obdržali, češ, da ne morete biti pristna. Po daljšem razgovoru so Webra šele izpustili, obdržali pa vse obledene bankovce, misleč, da so nepristni. Ker je Weber prišel za en dan kasneje po vino, se ne ve, kdo stroške plača. Vsekako bo pa Weber poskrbel, da pride ta slučaj na merodajnem mestu v razgovor.

— **Sladkor dražji.** Komite združenih avstrijskih rafinerij je danes, 12. novembra, liberaliral za november nadaljna dva odstotka kontingenta in cene z ozirom na stalnejše cene sirovega sladkorja zvišal za 25 h na 100 kg.

— **Sovraštvo zaradi mejnika.** Posestnika 60 let stari Franjo Zajc in France Čebašek, oba iz Zgornjih Pirnič, živita že dalj časa zaradi vrtnega mejnika v hudem nasprotju. Pred nekimi dnevi, ko je Čebašek na svojem vrtu delal, je to Zajca tako razjarilo, da je s sekuro oborožen skočil nad Franceta Čebaška ter z njo mahnil proti nasprotnikovi glavi. Zajcu se je pa posrečilo udarec odbiti, a ga je le zadel na levo ledje in ga ranil. Tepež je ustavila Zajčeva oskrbnica Polona Jenko, katera je svojemu gospodarju izvila orožje z roke. Zadeva bo imela svoje posledice pred kazenskim sodiščem.

— **Razmesarjen od vlaka.** Stroj in tender dunajskega brzovlaka južne železnice, ki je predvčerajšnjem prišel ob 9. uri 25 minut zjutraj na postajo v Trst, sta nudila strašen pogled: kolesa so bila pomazana s krvjo in kosi človeškega mesa. Nesreča se je pripetila med postajama Rakek in Planina. Nek 15letni kmečki fant je hotel stopiti čez progo, dasi je bila ista zaprta. Gledal je za oddrtačim tovornim vlakom in ni zapazil, da se je v istem hipu približal od nasprotni strani bliskoma brzovlak. Kot da bi trenil, je bil nesrečnik zgrabljen od sprednjih vozov stroja, vržen na tla in presekán na dva kosa. Vlak se je ustavil in smrtne ostanke so prenesli v bližnjo mrtvašnico.

— **Sumljiv srbski dljak.** »Piccolo« poroča, da zasleduje policija nekega srbskega dijaka, ker je nevarno grozil neki osebi na najvišjem mestu, ko se je vozil na parniku iz Metkoviča v Trst. Ko se je izkrcal, se je preoblekel v krošnjarja s pipami in izginil.

— **Železniške delavnice v Celovcu** so gotova stvar. Načrti so že odobreni.

— **Zagrebski župan in hrvaški ban.** Zagrebski župan dr. Amruš je prišel včeraj v banovo palačo in naprosil za avdienco; ban mu je pa sporočil, da ga noče sprejeti.

— **Iznani poročevalci.** Bosanska deželna vlada je izgnala poročevalce »Matina« in »Daily Telegrapha«, ki so se hoteli nastaniti v Sarajevu.

— **Umrla je v Novem mestu** gospa Marija Vaupotič, soproga c. kr. višjega okrajnega zdravnika.

— **Zaplenjen dinamit.** V Predealu na sedmograško-rumunski meji so ustavili 6000 kilogramov dinamita, ki je bil poslan na Rumunsko, da bi ga odtod prepeljali v Srbijo.

— **Šola v Lajtersbergu.** »Marburger Zeitung« poroča, da je šolska komisija dne 18. oktobra t. l. sklenila, ustanoviti v Lajtersbergu — Karčovini samostojno trirazrednico z nemškim učnim jezikom, s tem, da ostane poleg tega tudi slovenska štiri-razrednica.

Ljubljanske novice.

lj **Pevska skušnja »Ljubljane«** je danes točno ob pol 9. uri zvečer!

lj **Koncert Godowskega.** »Glasbeni Matici« se je posrečilo pridobiti največjega izmed sedaj živečih pianistov za en koncert, ki bode v petek, dne 20. novembra v veliki dvorani hotela »Union«. — Leopold Godowsky je rodom ruski Poljak, rojen v Vilni na Ruskem. Kolikoga pomena je Godowsky, spozna se najboljši iz tega, da ga je avstrijsko naučno ministrstvo pravkar imenovalo profesorjem mojstrske klavirske šole na dunajskem konservatoriju. Pogoji tega imenovanja vzbujajo občno senzacijo. Gospod Godowsky dobi letne plače 20.000 kron; imel bo torej za 8.000 kron več plače nego njegova prednika Sauer in Busoni. Godowsky se zato zaveže na leto poučevati samo 200 ur. Imel bo torej od vsake ure 100 K plače. Razen tega bo imel po 20letnem delovanju polno gažo kot penzijo. Sedaj pa se mu vsteje že deset službenih let. In tak mojster bode koncertiral pod tvrdko »Glasbene Matice«.

lj **Mnogi nemški trgovci** so jako zadovoljni z našimi narodnimi damami. Nemški manufakturni trgovci se je javno hvalili: »Sedaj je boljše urejeno kot prej. Prej smo morali v trgovinah komplimentirati slovenskim damam, sedaj pa tega ni treba. Gospe pošljejo kar po vzorce in na sestanku pri kaki odličnejši narodni dami, potem odločijo, kako blago si pri nas naroče.«

lj **Napad častnika na mirnega človeka.** Neki častnik 27. pešpolka, baje poročnik Mayer, se je včeraj zopet proslavil z dejanjem, ki ni častno za častnika. — Včeraj zvečer se je vračal v družbi svojih prijateljev domu g. A. J., znan po svoji mirnosti in dostojnosti. Nasproti mu je prišel poročnik, ki se je s klicem »Platz« s tako silo zaletel v g. A. J., da se je ta zgrudil v sneg. Neki prijatelj g. A. J. zaklical je surovemu častniku, naj se legitimira ter mu je hotel dati svojo vizitko, častnik pa se ni niti najmanj opravičil, hitel je naprej, se nakrat ustavil, potegnil sabljo, mahal s sabljo proti popolnoma mirnim ljudem in kričal, da ne sme nihče blizu. V Ljubljani je vsak hlapec tako olikan, da se opraviči, ako napravi kako nerodnost, ta častnik pa tega ni storil, ker je namenoma na mirnega človeka izvršil pocestni napad. Nekateri gospodje so šli za surovino do vojašnice, kjer je policijskemu stražniku straža dejala, da meni, da je bil ta junak poročnik Mayer. Stori se bodo seve primerni koraki, da se izve za napadalca, naj bo to že Mayer ali ne, taka dejanja niso na čast 27. pešpolku, katerega poveljstvo bi moralo z vso resnostjo skrbeti, da se taki prizori in ljudje, ki se na cesti tako obnašajo, onemogočijo. Podrobnejše podatke o tem bodo dobile vojaške oblasti, ki bodo končno morale ukreniti to, kar zahteva navadna — dostojnost!

lj **Novo slovensko trgovino** z norimberškim blagom otvorita gg. Kovačević in Tršan. Že sedaj ju priporočamo!

lj **Sprememba posesti.** Hišo št. 13, ključarja Martinčiča v Florijanskih ulicah je kupil trgovski sotrudenik g. Jernej Šerjak za 20.000 kron.

lj **Koncert »Slovenske filharmonije«** bode, kakor smo že poročali, v soboto, dne 14. t. m., v veliki dvorani »Narodnega doma«. Začetek koncerta točno ob 8. uri, začetek plesa ob pol 11. uri. Obleka je povsem poljubna; vsakdo dobro došel.

lj **Delo usmiljenja.** Po Ljubljani je začel te dni pobirati milodare za bojnišnico v Kandiji usmiljeni brat Nikolaj Kores. Priporočamo ga blagim srcem, ker je bojnišnica v Kandiji ne le za našo Dolenjsko, marveč tudi za celo deželo prevelika dobrota.

lj **Iz gledališke pisarne.** Danes, v petek, se poje prvič v sezoni opereta »Netopir«, ki se upizirja zaradi svoje glasbene cene tudi na dvorani operi na Dunaju. Glavne vloge igrajo gđc. Hadrbolecova, gđc. Špankova, gđc. Thalerjeva, gg. Ilčić, Povhe, Bohuslav, Križaj in Florian. — V nedeljo popoldne ob 3. uri Finžgarjeva narodna igra »Divji lovec«, zvečer opera »Madama Butterfly«.

lj **Kap zadela.** Danes ponoči je na Dovozi cesti št. 4 zadela kap Ivana Korelca, rojenega v Št. Vidu pri Zatični. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

SISTIRANJE PREDAVANJ NA BELGRAJSKEM VSEUČILIŠČU.

Vseučiliščna mladež v Belgradu je poslala rektoratu prošnjo, naj se z ozirom na položaj prekinejo predavanja. Rektorat baje ugodil prošnji, ker se skoraj vsi vseučiliščni profesorji bavijo sedaj z drugimi posli.

NOVE LEGIJE V SRBIJI.

Osnovanj ste dve novi legiji, ena nosi ime prestolonaslednika, ena je pa dijaška legija.

Telefonska in brzojavna poročila.

PRIZADEVANJA BAR. BIENERTHA.

Dunaj, 13. nov. Baron Bienerth je porabil za zadnje sredstvo, da sestavi parlamentarni kabinet. Pozval je k sebi v notranje ministrstvo vse načelnike bivših koalicijskih strank. Bienerth je otvoril to konferenco s toplim apelom na stranke ter je kazal na potrebo, da se sestavi parlamentarni kabinet. Konferenca so se pričele o 10. uri dopoldne ter sedaj še trajajo, da se če mogoče sestavi stvarno podlago za koalicijski kabinet. Vladi blizu stoječi krogi položaj jako optimistično presojajo ter pravijo, da bo morda vendar le še danes sestavljen parlamentarni kabinet.

600 MILIJONOV KRON ZA VODOVODNE ZGRADBE.

Dunaj, 13. nov. Vlada predloži parlamentu predlog, v kateri zahteva 600 milijonov kron za vodne zgradbe na Češkem in v Galiciji.

CESARJU.

Dunaj, 13. nov. Letošnje škofovske konference se prične na Dunaju 31. t. m. ter bodo trajale cel december. 26. decembra se poklonijo avstrijski škofje pod vodstvom kardinala Gruše cesarju, kateremu bo v njihovem imenu čestital kardinal Gruša in mu izročil adresno.

BOLGARSKI ČASNIKARJI STAVKAJO.

Sofija, 13. nov. Ker je dr. Ivan Drenkov napadel v državnozborni seji časnikarje, so vsi poročevalci zapustili poročevalsko ložo in vložili predsedništvu spomenico, ki zahteva, da mora Drenkov preklicati svojo žalitev, če tega ne stori, časnikarji stavkajo naprej.

TEŽAVE V SRBIJI.

Belgrad, 13. nov. Prihodnji teden se snide skupščina, da čuje poročilo o misijah ministra dr. Milovanovića. Nadalje se bo pečala z bojevitim govorom prestolonaslednika Jurija, ko se je vrnil iz Peterburga. Vlada je namreč takrat za princa sestavila zelo miroljuben govor, toda neki častnik je princu podtaknil drugega, kar je seveda napravilo v Peterburgu, Parizu in Londonu zelo neugoden vtis. Dasi je skupščina sklenila, naj se reaktivirajo protizarotniški častniki, se to ni zgodilo. Vzlic dementijem od uradne strani se vednobolj potrja, da bo kralj Peter odstopil in da ga že zdaj drže v konaku kakor jetnika, da se nikamor ne sme ganiti.

BOJKOT NA TURŠKEM.

Carigrad, 13. nov. Zveza bojkotantov je sklenila, da se avstrijskemu Lloydu dovoli razkladanje tovornih ladij, ki vozijo neavstrijsko blago; nadalje pa se še bojkotira avstrijsko blago. Nemške in švicarske pošiljateljice se mora posebej zaznamovati ter dotični spiski naznanjati evropskim tovarnam in odjemalcem na deželi. Trgovine se opremi z napisi: »Tu se ne prodaja avstrijsko blago!« Poseben odbor bo pazil, da se to izvrši. Vse zavarovalne pogodbe se odpove. Glasilo bojkotnega odbora naznanja imena Turkov, ki so bojkot prelomili. »Tanin« zahteva, naj bi se prepovedalo Avstrijcem izkopavanje razvalin v Efezu.

TURCIJA POŠILJA OROŽJE NA BOLGARSKO MEJO.

Solun, 13. nov. Turška vojna uprava je poslala na bolgarsko mejo več stotin brzostrelnih topov, ki jih je zložil in preizkusil topničarski kor.

VELIKA NESREČA NA VESTFALSKEM.

Hamm, 13. novembra. Nesreča v tukajšnjem rudniku je večja kot se je prvotno mislilo. Najmanj 360 rudarjev je mrtvih. Včeraj so morali gasilna in reševalna dela ustaviti.

ZAGREBSKI ZAPORI SO POLNI.

Zagreb, 13. novembra. Ker so tukajšnji zapori vsi polni oseb, ki so osumljene velesrbske zarote, se novi aretiranci odvajajo v Varaždin in drugam. Včeraj je zopet osem aretirancev pričelo štrajk z gladom. Guč od nedelje ni še nič zavžil.

SMRTNA KOSA.

Zagreb, 13. novembra. Tu je naglo ma umrl svetnik deželne vlade Milan Smrekar.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 13. novembra.

Pšenica za april	12:60
Pšenica za oktober l. 1909.	10:77
Rž za april l. 1909.	10:55
Oves za april	7:50
Koruza za maj l. 1909.	8:50

Elektiv: neizpr.

S kožuhovino podloženi kratki sako-i, mestni in potni kožuhi

po vsaki ceni, kakor tudi konfekcijo za gospode, dame, dečke, deklice in otroke priporoča v največji izbi

Angleško skladišče oblek, **O. BERNATOVIĆ**, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Prihodnja nedelja, 15. novembra
na Martinov večer
v „Rokodelski Dom“.

NESTLÉ-jeva

Priznana redilno sredstvo moka za otroke
Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolna želodca
Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje črevesni katar.
Knjižica: Otroška hranilna zastoj pri NESTLÉ
Dunaj I. Biberstrasse 11.

Meteorologično poročilo.

Višina n. m. 306,2 m. sred. zračni tlak 736,0 mm.

Den	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah v mm
12	9. zveč.	741,1	-2,9	sl. svzh.	megla	
13	7. zjut.	40,6	-4,6	sl. jug	*	0,0
	2. pop	40,0	-0,8	*	jasno	

Srednja včerašnja temp. -0,1°, norm. 4,4°.

Vsak torek v kavarni Leon koncert sesteta na lok.

Začetek od pol 10. Vstop prost.

== Vsak dan ==
celo noč odprto!

Za obilen obisk se priporočata
2965 velespoštovanjem 10-1
Leo in Fani Pogačnik.

Dve spretni šivilji

se takoj sprejmeta v stalno delo v modnem salonu.

Josipina Šetina
Wolfove ulice št. 5.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani.

Št. 1055 Vabilo.

Prihodnja nedelja, dne 15. nov. 1908
ob 10. uri dopoldne
se boje v

domači kapeli zavetišča usmiljenih sester
(Leoninum) v Vodmatu

kot cerkvena obletnica našega društva v smislu pravil
2991 1-1 brala

sveta maša

Ravnateljstvo trgoškega bolniškega in
podporna društva.

Ivan Knez ravnatelj. Fran Anderwald tajnik.

Trgovski sotrudnik

izvežban manufakturi, dobi stalno
službo v neki tukajšnji trgovini. Ponudbe
z referencami in fotografijo, ki se vrne, do
(incl.) 14. novembra na upravo tega lista pod
»Sotrudnik 1. januar«. 2-49 6-5

== Oddati je pritično ==

STANOVANJE

obstoječe iz dveh sob, kabineta in
pritiklin za februar v Cer-
kvenih ul. št. 1. 2962 3-2

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavica K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

2379 1 Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.
Sedaj: Kongresni trg šte. 2, I. nadstr., od novembra 1908 naprej
v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6
(za frančiškansko cerkvijo).

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure
popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 % brez kakga odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsake vlože-
nih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1908: K 14.225.902.59. — Denarni promet v letu 1907: K 64.812.603.92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo.
Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Sušteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trg. v Št. Vidu n. Ljubljano. — Fran Povše, vodja, grafičar, dež. odbornik,
drž. in dež. poslanec itd. — Anton Kobi, posestnik in trgovec Breg p. B. — Karol Kauschegg, veleposelstnik
v Ljubljani. — Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zborn. v Ljubljani
Francišek Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — Ivan Pollak ml., tovarnar — Karol
Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora obleke in površnike,
zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke
kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukič**

== Pred škofijo šte. 19. ==

2811 13

Konkurenca!

Novo vlno lastnega pridelka trdke

Br. Novakovič, rdeče (opolo) 24 in

28, r. meno 32 vlnarjev pol litra itd.,

1645 se toči v Sodni skih ulicah šte. 4. In na Rimski cesti šte. 5.

Toči se tudi pivo iz zagrebške delniške pivovarne.

Dobro vpeljana

modna trgovina

na Gorenjskem se radi
rodbinskih razmer odda. Go-
tovine 10.000. Resne ponudbe
pod šitro „trgovina“ na
upravnistvo „Slovenca“. 2981 3-2

Zlato svetinjo: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital-Slitar, ul. 7

Dobi
in
posred

2245 Zaradi prevelike produkcije se ceneje prodaja

okrog 1000 te. najboljših rjuh

150/200 cm velikih, šest kosov 14 kron 30 h.

Če blago ne ugaja vrnemo denar. Vzorci barhenta, cefirja in
vsega bombažastega in platnena blaga zastoj samo v tkalnici

BR. KREJCAR, Dobruška št. 9117, Češko.

Izvršene obleke z neveste.

Važno: Pod nepravim naslovom tkalnice platnena blaga i. t. d. delajo sedaj
trgovci reklame in sredstva za manjveljavne bombažaste ostanke i. t. d.
kot platno imenovano in zato navidezno ceneje razprodati. Kupuje naj se samo od znanih,
zanesljivih trdč, po prejšnjem preglednem vzorcu.

Podružnica - v Spljetu -

- Delniška glavica -
- K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na og. premijske srečke (cele à K 12.—, polovice à K 7.—, žrebanje 16. novembra, glavni
dobitek 300.000 K, promese na og. hipotečne srečke à K 4.—, žrebanje 14. novembra, glavni dobiček
70.000 K, — promese na 3% zemaljske srečke à K 5.—, žrebanje 16. novembra, glavni dobiček 90.000 K.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči

račun ter je obrestuje po čistih 4 1/2 %

Podružnica - v Celovcu -

- Rezervni fond -
- K 200.000. -